

Da sønderjyderne fik nye penge

Pengereformens implementering Efterdønningerne fra Treårskrigen betød, at rigsmøntens vej ind i den sønderjyske pengecirkulation i udgangspunktet tegnede vanskelig. I krigsårene havde indstrømningen af preussiske dalere til hertugdømmerne været kraftigt forøget. Dette forhold satte sit tydelige præg på pengevæsenets udseende i Sønderjylland i den efterfølgende tid. En flensborgsk avis mente endog i foråret 1853, at så godt som alle mønter i hertugdømmerne med en større pålydende værdi, bar den preussiske konges kontrafej på den ene side. Så galt fat var det næppe. Der lå dog uden tvivl en udfordring for rigsmønten i at fortrænge de mange udefrakommende penge.

En anden barriere for pengereformens implementering var selve de kommende brugere af rigsmønten. Bredt set var der i det sønderjyske erhvervsliv traditionelt skepsis overfor indførelsen af en statsomspændende, dansk valutaenhed. Mange nærings-drivende mente, at en sådan ville hæmme deres handel med det nordtyske område og frem for alt med Hamborg. Direkte efterspurgt var rigsmønten alene blandt den helstatspatriotiske handelsstand i Flensborg og i de nordligste købstæder i Sønderjylland. De fleste andre steder foretrak man status quo i pengepolitikken, dvs. en forbliven ved courantvalutaen. Økonomisk rationalitet blandede sig med nationale og politiske overbevisninger og skabte en generel modvilje mod den nye hovedvaluta, allerede inden den var introduceret. I den danske centraladministration var disse forhold velkendte. Der blev derfor gjort et grundigt forarbejde til reformen. En forudsætning for lovens gennemførelse var, at de lokale myndigheder i Sønderjylland blev forsynet med en tilstrækkelig mængde rigsmønt til at erstatte de udgående pengesorter. Møntproduktionen på landets to udmøntningssteder i Altona og København blev derfor i årene omkring pengereformen sat kraftigt i vejret. Alene i årene 1854 og 1855 udmøntedes 19 millioner daler rigsmønt.

Medlemsblad for:
**Numismatisk Forening
for Nord- og Sydslesvig**

Redaktion/ Kommission:

Jens Madsen
Jørgensby 14
6310 Broager
jensmadsen@moneta.dk
Tlf.: 40 14 21 63

Gengivelse af artikler kun
efter indhentet tilladelse
og med kildeangivelse.

Formand:

Henning Kjær
Kærmindevej 17
6400 Sønderborg.
Tlf.: 74 43 34 82
Fakjaer@mail.tele.dk

Brevbud:

Ved brevbud betales 3% i
salær og evt. porto.

Faste brevbud skal være
fremme dagen før auktionen.

Modtages af
H. C. Deelee
Genner Bygade 29
6230 Røde Kro
Telefon 74 66 49 50
hansdeele@bbsyd.dk

Oplag: ca. 100 stk.

Foreningens vedtægter kan
altid rekvireres hos
formanden.

www.nfns.dk

Tryk: Langenberg
Sønderborg

I sommeren 1853 iværksattes en stor informationskampagne for at udbrede kendskabet til rigsmønt blandt borgerne i Sønderjylland. Plakater med lovteksten bag pengereformen blev hængt op i de sønderjyske byer og husstandsomdelt i pjeceform. Et antal borgere i de større købstæder, her i blandt Aabenraa og Sønderborg, blev af myndighederne afkrævet erklæringer om, at de havde læst og forstået forordningens budskab. Nogle skatteydere fik udleveret tabeller, som viste omregningsforholdet mellem rigsmøntvalutaen og flere af de gamle pengeenheder.

I skolerne blev der bestilt nyt undervisningsmateriale hjem til regnetimerne, så den opvoksende ungdom kunne lære rigsmøntberegningen fra barnsben. Lærerne fik forbud mod at undervise eleverne i courantmøntfodens underinddelinger, ligesom det blev lokalmyndighederne indskærpet, at offentlige regnskaber skulle føres efter rigsmønt- og ikke, som hidtil stedvis havde været almindelig praksis, courantberegningen. Jorden var således gødet for modtagelsen af rigsmønten, da pengereformen trådte i kraft i foråret 1854.

Fortsættes i næste blad.

Artiklen blev første gang bragt i Sønderjysk Månedsskrift 8 2016 for Historisk Samfund for Sønderjylland.

Medlemssalg nr. 484**tirsdag den 12. oktober 2021**

Nr	Medl		Kons	Opr. Pris	
		Sedler			
1	115	17 stk sedler hele verden	Lot	10	
2	67	DK 10 kr 1978 B8782H	1+	10	
3	67	DK 10 kr 1978 B8783L	1+	10	
4	67	Asien 9 fork sedler	0	35	
5	67	Asien 12 fork sedler	0	30	
6	67	Asien 10 sedler	lot	25	
7	67	Asien 12 sedler	lot	25	
8	67	Asien 11 sedler	lot	25	
9	67	Armenien 50 dram 1998, Makedonien 10 0 25 denari 2005, Hviderusland 20, 50, 100 rubler 2000	0	12	
10	67	Europa 10 sedler	lot	15	
		Mønter			
11	38	DK Kgl.møntsæt 2006	0	65	
12	38	DK Kgl.møntsæt 2007	0	65	
13	38	DK 2 skilling Frederik III Si. 18,5 1662 kant skade	1-	45	
14	38	DK ½ krone lavet som smykke	pæn	45	
15	38	DK 25 øre 1933	1+	150	
16	38	DK 1 krone Fr. 1947	1++	40	
17	38	DK Loven om Speciedaleren D.M.U. 1975	0	45	
18	38	DK Dansk Numismatisk Forening sølv 1885-2010	0	125	
19	38	DK Vidå-slusen 10 maj sølv 1982	0	110	
20	38	Guyana 1 Dollar 1970	1+-01	20	
21	38	D 50 Reichspfennig 1935J	1+	20	
22	38	D 25 Pfennig 1910A	1+	20	
23	38	D 50 Deutsches Reich 1928F	1+	20	
24	38	D ½ mark 1906A	0	20	

25	38	D ½ mark	1915F	01	20	
26	38	D ½ mark	1915G	0	20	
27	38	D 2 mark Hamburg	1906J	1+	65	
28	38	D 5 Reichsmark	1935G	1++	35	
29	38	D 5 mark Hindenburg	1936A	1++	35	
30	38	D 5 Deutsche mark (53)	1978D	0	30	
31	38	D 5 Deutsche mark (54)	1978F	0	30	
32	86	DK 5 ecu København 1445-1995		0	45	
33	86	D medalje 2 ½ euro 1997		0	40	
34	86	D medalje Abschied einer Währung 1989-2001		0	40	
35	86	Europa medalje 2000		0	40	
36	86	DK 2 kr 1953, 54, 55, 56, 57, 58		lot	95	
37	86	DK jub 5 kr 1960		0	45	
38	86	DK jub 5 kr 1964		0	45	
39	86	DK Alu. 2 øre 1941, 5 øre 1941		0	60	
40	86	DK 10 øre 1926		01	85	
41	86	DK 10 øre 1945		1+	225	
42	86	DK 10 øre 1941, 41, 42, 44		1+	20	
43	86	DK 25 øre 1924, 25, 26		1+-0	40	
44	86	DK 25 øre 1929, 30, 34		1+	40	
45	86	DK 25 øre 1932		1+	70	
46	86	DK ½ kr 1924, 1925		1-1+	45	
47	86	DK 1 kr 1945		01-1++	50	
48	86	DK 1 kr 1926		1+	70	
49	86	DK 1 kr 1929		1+	65	
50	86	DK 1 kr 1934		1+	55	
51	86	DK 1 kr 1942, 44, 46, 47		1+	35	
52	176	DK jub 200 kr 1997		unc	210	
53	176	DK jub 200 kr 2000		unc	210	
54	182	D 5 mark Grundgesetz 1974F		01	30	
55	182	D 5 mark Kopernicus 1973J		01	30	
56	182	D 5 mark von Grimmshausen 1976D		01	30	
57	182	D 5 mark Dem Deutschen Volke 1971G		01	30	
58	182	D 10 mark Widerstand 1933-45 1994A		0/01	60	
59	182	D lo mark Römische Verträge 1987G		1+/01	60	
60	182	D lo euro Fussball FIFA 2006 2003		01	75	

61	182	D 6 forskellige lo Mark München 72	var	300	
62	182	DK 115 stk. kobber 1, 2 og 5 ører	var	150	
63	182	DK 2 stk lykkeskilling Flygtningeåret 1986	0	20	
64	182	DK medalje Dannebrog 800-år medalje 2019	Proof	30	
65	182	DK medalje Dannebrog 800-år medalje 2019 forgyldt	Proof	50	
66	182	DK 1 øre 1883, 1887, 1889, 1897, 1899, 1902	var	40	
67	182	DK 14 forskellige 1-ører 1875-1919J	var	100	
68	182	DK Erindringsmønter 1888-1892-.1903-1906	var	400	
69	182	DK Erindringsmønter 1912-1923-1930	var	350	
70	182	DK Erindringsmønter 1937-1945-1953-1958	var	300	
71	182	DK Erindringsmønter 1960-1964-1967	var	200	
72	182	DK Erindringsmønter 1968-1972	var	125	
73	182	USA 1 \$ Native American 2012	proof	50	
74	182	USA 1 \$ Native American 2013	proof	50	
75	182	USA ½ \$ 2011 (kun direkte salg fra møntstedet)	proof	40	
76	182	USA ½ \$ 2012 (kun direkte salg fra møntstedet)	proof	40	
77	182	DK 20 kr 2020 Mar. II 80 års fødselsdag (kapsel)	proof	40	
78	41	DK 1 mark 1618 Si68.3 H99C	1	500	
79	41	DK 1 skilling 1716	1	100	
80	41	Sl-Hs Hertug Hans d.Y. 2 sk lybsk 1620 Si4	1	200	
81	41	Sl-Hs Hertug Hans d.Y. 2 sk lybsk 1621 Si4	1	200	
82	41	Sl-Hs-Got 1/16 thaler 1671 L389 Si3.3	1	125	
83	41	Sl-Hs-Got 4 schilling 1712 L463 Si7.5	1(+)	600	
84	41	Sl-HS-Got 6 schilling 1724 JJJ ES3 Lange 513B	1-	65	
85	96	36 forsk. Postkort Sønderborg & Dybbøl (Genforeningen)	lot	36	
86	96	Siegs Møntkalog Norden 2011	pæn	25	
87	96	World Coins Catalog (1872)-1972	lot	10	
88	96	World Coins Catalog 1750-1850 udg 1966	lot	10	
89	96	690 g udenlandske mønter	lot	15	
90	96	DK 1 sk 1812 Si7 H15A	1+	40	

91	96	DK 1 sk 1856 Si9.2 H16B	01	50	
92	96	DK 25 øre 1907	1+	75	
93	96	DK 25 øre 1919	01	60	
94	96	DK 5 øre 1941	01	30	
95	96	DK ½ kr 1940	01	75	
96	96	DK 2 kr 1939	1(+)	20	
97	96	DK 2 kr 1959	01	150	
98	96	Norge 10 kr 1986	0	12	
99	96	Deutsche Münzen 1871-1971 K. Jaeger katalog	lot	15	
100	96	DVI 1 cent 1859 Si15	1(+)	70	
101	96	DVI 5 cent 1859 Si18	1	50	
102	96	DVI 10 cent 1859 Si18	1(+)	100	
103	96	DVI 2 1/2 bit 1905 Si24	01	100	
104	96	DVI 5 bit 1905 Si25	1(+)	40	
105	37	Unicef march medalje, Somalia 1978	1+	10	
106	37	Unicef march medalje, 1985	1+	10	
107	37	Unicef march medalje, 1986 ophæng defekt	1+	10	
108	37	Mønt Lot, Italien, 8 stk.	1+	10	
109	37	Mønt Lot, Portugal 9 stk.	1/+/1	10	
110	37	Mønt Lot, Østrig, 3 stk.	lot	hb	
111	37	Mønt Lot, Sverige, 8 stk.	lot	hb	
112	37	Mønt Lot, Madagaskar, 8 stk.	lot	hb	
113	37	Mønt Lot, Norge, 3 stk.	lot	hb	
114	37	Danmark, 6 stk. 5 øre F9	1+/1	hb	
115	37	Medalje Holstebro 700 års mønt 1974	1+	hb	
116	37	Mønt Lot, USA 8 stk.	1+/1	hb	
117	37	Østrig, 1 schilling 1977	1	hb	
118	37	Frankrig 1 franc 1978, Holland 10 cent 1975	1+	7	
119	37	DK medalje Frankrigshjælpen 1945	1+	10	
120	37	Rusland 2 kopek 1908, Ungarn 5 forint 1980	1+	10	
121	37	Portugal 1 escudos 1979, 2,5 esc 1982, 5 esc 1979	0-1+	15	
122	37	Banksæt, Andelsbanken 1972	0	10	

123	37	Banksæt, Aktivbanken 1973 smal kant	0	10	
124	37	Banksæt, Danske Mønter 1975, 1976	0	20	
125	37	Banksæt, Sparekassen 1985	0	16	

: se billede på www.nfns.dk

Hammerslagspris ved medlemssalg og auktion den 13. oktober 2020

Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris
1	60	22		43		64	10	85	16
2	20	23		44		65		86	15
3	20	24	75	45	200	66		87	15
4	35	25	210	46		67		88	15
5		26	54	47	50	68		89	15
6		27	44	48		69		90	15
7		28	20	49		70		91	15
8	10	29	100	50		71		92	15
9	10	30	100	51		72		93	15
10	10	31	100	52		73		94	15
11		32	12	53		74	62	95	15
12	5	33	35	54		75	76	96	
13	5	34	30	55	300	76		97	
14	50	35		56	15	77		98	
15	46	36		57	35	78		99	
16	36	37		58	50	79		100	
17	42	38		59	200	80	78	101	
18	42	39		60		81	78	102	
19	36	40		61		82	76	103	
20	80	41		62		83		104	
21	50	42	175	63		84	16	105	
									©

Numismatisk Forening afholder medlemsmøde med auktion **tirsdag den 12. oktober 2021 kl. 19.30** i **Hotel Royal, Nørretorv 2, Aabenraa.**

Materialet kan beses fra kl. 19.00.

.....